

PREDGOVOR

Knjiga koja se nalazi pred čitaocima je samo jedan pokušaj da se ponudi cjelovit prikaz kompleksa menadžmenta rizika, jer je naučna obrada ove teme dosta skromna. Posljednih godina su zahtjevi za riziko upravljanjem i njegovim značajem porasli, i to iz više razloga. Radi se o nesrazmjeri između povećanih zahtjeva i smanjenoj ponudi rizikomenadžerskih sposobnosti. Potražnja za rizikomenadžmentom je porasla internacionalizacijom preduzeća i time povećanjem - porastom rizika i opadanjem spremnosti na rizik, kroz institucionalizovanje preduzeća. Ne treba zaboraviti da naglašeni rizici u poslovanju se potencijalno pretvaraju u gubitak i mogu se lančano prenijeti na cjelokupni privredni sistem. U uslovima globalizacije, krize iz jednog područja se šire na druga.

Globalne krize nameću potrebu još veće urgentnosti modeliranja i kontrolisanja rizika. Spoznaja o vezi rizika i njegovo djelovanje na preduzetničku vrijednost je novijeg datuma. Time je dokazano da je preduzetnička vrijednost dostižna ne samo povećanjem dobiti nego i smanjenjem rizika. Imajući u vidu da je rizikomenadžment jedan dokumentovan, sveobuhvatan sistem u okviru kojeg se reguliše ophođenje sa rizicima, kako bi se dostigla optimalna kombinacija dobiti i rizika u preduzeću, moramo da istaknemo da je edukacija kadrova svih nivoa nedovoljna, kao i zastupljenost predmeta Menadžment rizika u nastavnim planovima visokoobrazovnih institucija.

Jedna njemačka studija iz 1999.g. govori da 500 velikih preduzeća - bez banaka i finansijskih institucija - da nakon obezbjeđivanja likvidnosti najčešće je cilj smanjenje finansijskih rizika. Zbog toga je posljednjih godina aktualiziran menadžment finansijskog rizika, posebno u oblasti finansija i bankarstva. Porast interesovanja je usledio zbog sve izraženijih rizika na finansijskom tržištu, s jedne strane, i pojave izvedenih finansijskih derivata, s druge strane. Preventivnim mjerama upravljanja finansijskim rizicima nastoje se ublažiti finansijske krize i doprinijeti stabilizaciji međunarodnog tržišta.

U razvijenim ekonomijama rizikomenadžment je implementiran i integrisan u organizacionu kulturu poslovnog subjekta i prožet je po svim nivoima i strukturama upravljanja.

Kod nas je rizikomenadžment još uvijek reaktivna mjera prve pomoći, a manje kao dio riziko orjentisanog preduzetničkog rukovođenja. Ne postoji svijest da se preduzetnička vrijednost optimira svjesnim rukovanjem rizicima, što je moguće samo ukoliko postoji profesionalno dokumentovani rizikomenadžment proces. Pa i kod primjene perfektnog rizikomenadžmenta ostaje sistemski uslovljen ostatak rizika.

Osim navedenog najnovija istraživanja pokazuju da (odnose se na preduzeća u zemljama Evropske unije), čak ni polovina preduzeća ne raspolaže sistemima za mjerenje rizika radi savladavanja novih finansijskih instrumenata (derivata), kao inovacija na finansijskom tržištu, a nije naodmet napomenuti da su oni bili i osnovni uzrok sloma svetskog finansijskog tržišta.

Ova knjiga baca više svjetla na nepravedno, kod nas zapostavljenu oblast, a istovremeno se treba shvatiti kao savjet i preporuka, kako u preduzećima uvesti sistem rizikomenadžmenta i provesti ga u praksi. Nadamo se da će ista biti od koristi svima koji se bave promjenama, krizama i predupređivanjem kriza.

Na kraju autori se zahvaljuju i svima onima, koji su svojim vrijednim poticajima doprinijeli da ova knjiga uspije.

A U T O R I